

2022

JORNADES CULTURALS

Guia didàctica de senderisme al Tabalet

IES
La Vall,
de Segó

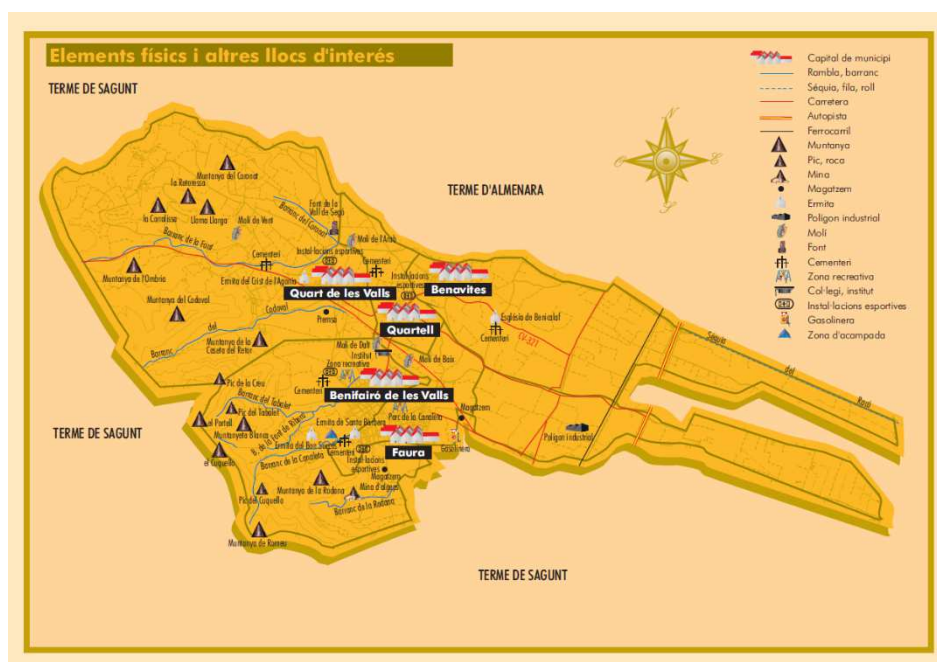
Contingut

1. SENDERISME AL PIC DEL TABALET.....	1
EL PAISATGE.....	2
EL CLIMA.....	2
LA VEGETACIÓ	3
APPS D'IDENTIFICACIÓ D'ESPÈCIES	3
ESPÈCIES BOTÀNIQUES MÉS REPRESENTATIVES.....	4
L'ALUMNAT DEL NOSTRE CENTRE RECLAMA LA PROTECCIÓ DEL TABALET.....	5
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	6
2. SEGURETAT A LA MUNTANYA	7
EQUIPA LA TEUA MOTXILLA	7
ACTUA AMB PRUDÈNCIA I CIVISME	7
TIPUS DE SENDES.....	8

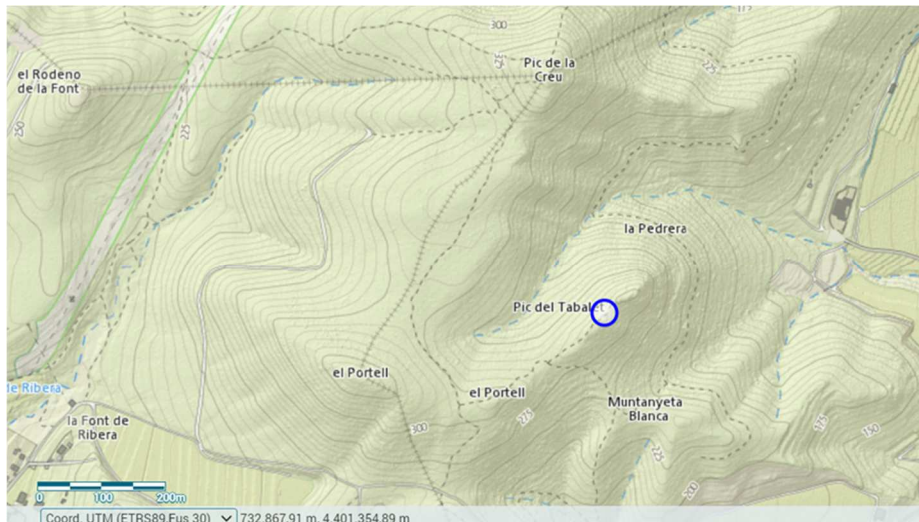
1. SENDERISME AL PIC DEL TABALET

Hilari Martí Palanca (Departament de Biologia i Geologia)

Les muntanyes que envolten la Vall de Segó, també coneguda com Les Valls, li donen una particular forma de ferradura oberta al mar Mediterrani. La subcomarca natural, de tan sols 21 km², que està inclosa en el Camp de Morvedre, es troba entre les muntanyes d'Almenara al nord i el Pic dels Corbs al sud.

Aquesta formació muntanyenca a cavall entre les serres Calderona i Espadà, coneguda com les muntanyes de Romeu, no destaca precisament per la seua altitud, cap de les seues elevacions supera els 350 m. Entre aquests dos elements orogràfics contemplem una sèrie de xicotetes muntanyes o pujols que envolten la nostra vall. Destaquen els cims: la Rodana (194m), l'Eixeve o Pic dels Corbs (339m), el Cuquello (273m), el Portell (307), el Tabalet (304m), el Pic de la Creu (346m) i algunes altres, totes d'escassa altura.

El paisatge d'aquestes muntanyes amb cingles, llomes i barrancs és ric i variat. En diverses punts de la vall es nota una bretxa calcària composta per fragments de diferents colors. El magnífic mirador del Tabalet, amb les seues enormes lloses de gresos rojos, col·locades magistralment per la naturalesa proporciona unes vistes impressionants amb la Vall de Segó als nostres peus, els aiguamolls de la marjal, i la mirada infinita cap al mar, que ens desvelen un quadre ple de llum i color.

El clima de la zona es caracteritza pel seu règim mediterrani amb una oscil·lació moderada de les temperatures, les mitjanes anuals de les quals oscil·len entre els 16 i 17.5 °C, i una acusada irregularitat en les precipitacions amb valors anuals entre els 350 i 600 mm. Les precipitacions són màximes en la tardor i es produeix una forta sequera a l'estiu.

La vegetació conforma el típic paisatge valencià que es caracteritza per masses boscoses en les quals domina la pineda amb pi blanc (*Pinus halepensis*) i en menor mesura pinastre (*Pinus pinaster*), existint xicotetes extensions de carrasca (*Quercus ilex*).

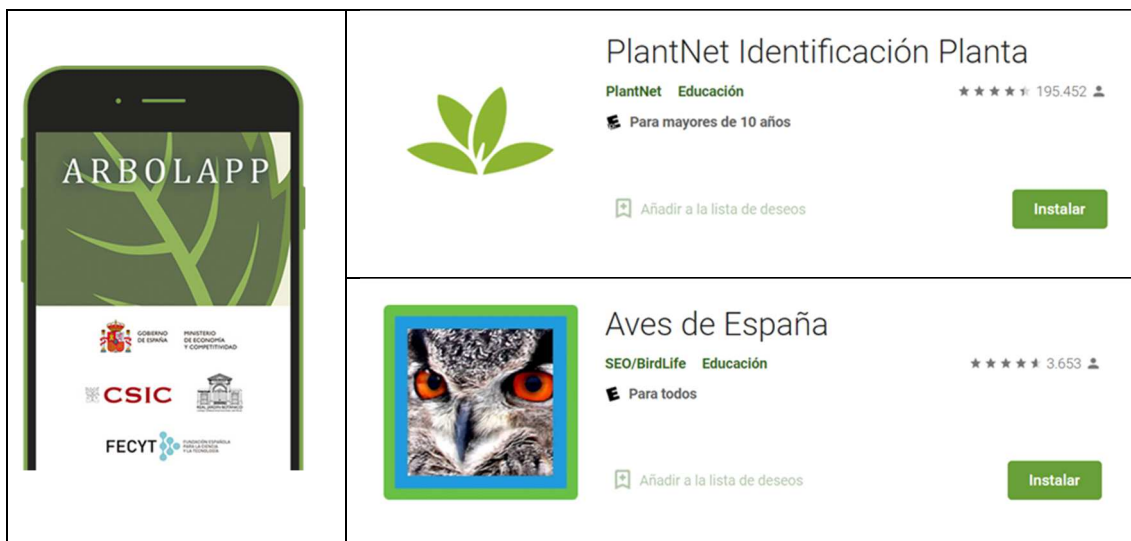
Així, en aquests xicotets boscs, podem trobar arbusts, matolls i altres espècies vegetals com el llentiscle (*Pistacea lentiscus*), el bruc (*Erica multiflora*), la bufalaga (*Thimelaea sp.*), el fenoll (*Foeniculum vulgare*), l'arítjol (*Smilax aspera*), l'espígol (*Lavándula sp.*), la coscolla (*Quercus coccifera*) i el margalló (*Chamaerops humilis*).

La degradació patida per la zona al llarg del temps han portat a la proliferació d'un matoll heliòfil compost per espècies com l'estepa (*Cistus albidus*), el romer (*Rosmarinus officinalis*) i l'antil·lis (*Anthyllis cytisoides*), entre altres, en detriment de les fagàcies del gènere *Quercus* i el matoll ombròfil associat com la murta (*Myrtus communis*) o l'arboç (*Arbutus unedo*).

De **la fauna** més representativa de les zones de bosc i màquia mediterrània convé destacar, a més d'una gran varietat d'insectes com papallones, escarabats, formigues, vespes i abelles, aus rapaces com l'àguila de panxa blanca (*Hiraaetus fasciatus*), l'àguila serpera (*Circaetus gallicus*), l'aligot o busardo ratoner (*Buteo buteo*), el duc (*Bubo bubo*) i altres espècies d'aus com la perdiu (*Alectoris rufa*) i el tudó (*Columba palumbus*). Entre els amfibis destaca el gripau corredor (*Bufo calamita*), també hi trobem rèptils com el fardatxo (*Timon lepidus*), la sargantana cuallarga (*Psammotromus algirus*), la colobra d'escala (*Rhinechis scalaris*) i de ferradura (*Hemorrhais hippocrepis*) i mamífers com la rabosa (*Vulpes vulpes*), el porc senglar (*Sus scrofa*), l'esquirol (*Sciurus vulgaris*) i el conill (*Oryctolagus cuniculus*). També hi podem trobar tota una comunitat faunística típica de les zones de cultiu entre la qual destaquen aus com la cadenera (*Carduelis carduelis*), la merla (*Turdus merula*), el gafarró (*Serinus serinus*), el xoriguer comú (*Falco tinnunculus*) i el mussol (*Athene noctua*); mamífers com la mostela (*Mustela nivalis*) el ratolí (i la rata de camp (*Rattus rattus*), rèptils com la sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*), la sargantana cendrosa (*Psammotromus hispanicus*) i el dragó comú (*Tarentola mauritanica*), i amfibis com el gripau (*Bufo bufo*), el tòtil o gripau parter comú (*Alytes obstetricans*) i la granota comuna (*Pelophylax perezi*).

APPS D'IDENTIFICACIÓ D'ESPÈCIES

Ací tens algunes aplicacions que pots descarregar gratuïtament al teu telèfon per intentar identificar les principals espècies que ens podem trobar a la ruta:

ESPÈCIES BOTÀNIQUES MÉS REPRESENTATIVES

Pi blanc

Pinastre

Carrasca

Coscolla

Romer

Antil-lis

Murta

Arboç

Bruc

Espígol

Estepa

Llentiscle

Margalló

Ginebre

Aritjol

Fenoll

L'ALUMNAT DEL NOSTRE CENTRE RECLAMA LA PROTECCIÓ DEL TABALET

L'alumnat de l'Institut d'Educació Secundària de La Vall de Segó, va iniciar durant el curs 2018-2019 una campanya de mobilització perquè els plans previstos pels ajuntaments de Benifairó de les Valls i de Faura, dirigits a la protecció de la muntanya de la Rodana, inclogueren també dins de la figura de Paratge Natural Municipal al popular paratge del Tabalet i al seu entorn, a fi de garantir la preservació, per a les generacions futures, d'un espai forestal de gran valor ambiental.

Curs 2019-20

Curs 2020-21

SAVE THE TABALET!

Aquestes accions s'emmarcaren en el projecte internacional **Young Innovator Lab**, en el que participa el nostre centre en col·laboració amb altres centres educatius de la Comunitat Valenciana i la Universitat de València, ja que ofereix l'oportunitat al nostre alumnat d'entendre l'amenaça que suposa la crisi climàtica, treballant des d'una perspectiva *glocal*, abordant qüestions des d'una perspectiva local, però sense perdre de vista el context holístic de la sostenibilitat.

És en aquest context on l'alumnat de l'IES La Valls de Segó continua amb la iniciativa d'actuar en el seu entorn immediat considerant que aquestes muntanyes suposen un pulmó verd per a tota la població de Les Valls i que la seua densa vegetació és un eficaç parany de CO₂ que contribueix a frenar el calfament global i les seues tràgiques conseqüències.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Institut Cartogràfic Valencià. Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat. Generalitat Valenciana. <https://icv.gva.es/>. Imatges recuperades en març de 2022 de <https://visor.gva.es/visor/>
- Serra Calderona. Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana. Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. Generalitat Valenciana. Recuperat en març de 2022. <https://parquesnaturales.gva.es/va/web/pn-serra-calderona/fauna>
- Vilar i Campos, M. J., Badia i Faubell, M., Martí i Escobar, J.B., Almar, V., Tomás Lull, G. (2008). La Vall de Segó, 117. Col·lecció: Onomàstica i Toponímia. Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians. Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. València.
- Web de la Sierra Calderona. Universitat Politècnica de València. Recuperat en març de 2022 de <http://www.upv.es/~csahuqui/>

2. SEGURETAT A LA MUNTANYA

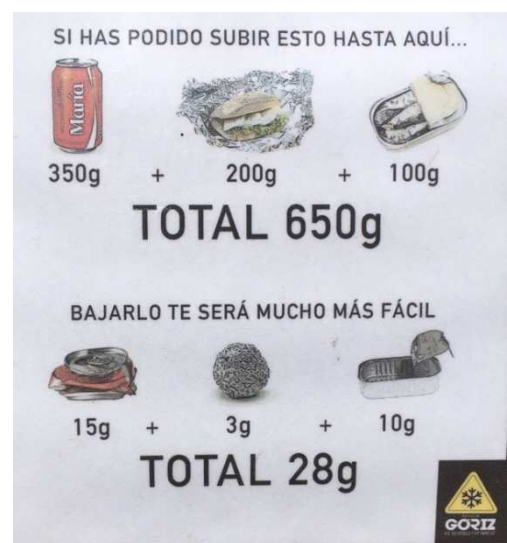
EQUIPA LA TEUA MOTXILLA

- **Calçat** apropiat, esportiu i amb una sola que no siga plana, millor gruixuda i, si és possible, amb relleu, això impedirà que esvares.
- **Mai et poses sabatilles noves a estrenar!**
- **Calcetins** que superen l'alçada de la sabatilla per evitar les butllofes.
- **Tiretes** si ets propens a patir butllofes.
- **Samarreta de màniga curta.**
- **Samarreta de màniga llarga** per poder abrigar-te per capes.
- **Impermeable**, en el cas que hi haja previsió de pluja.
- **Roba d'abric** que no siga massa pesada.
- **Barret i protecció solar.**
- Si en tens, pots portar els teus **prismàtics**, telèfon amb bateria carregada
- **Menjar i aigua** suficients (mínim litre i mig) ja que realitzarem una parada on podràs esmorzar.
- **Molt important:** col·loca't correctament la motxilla a l'esquena, d'aquest gest dependrà que pugues gaudir de l'excursió i d'un dia sense mal d'esquena.

ACTUA AMB PRUDÈNCIA I CIVISME

- Durant la ruta no et separen dels teus companys, no deixes ningú sol.
- Durant la marxa, no has de perdre de vista els teus companys de darrere ni tampoc els de davant.
- Beu aigua i menja adequadament.
- Protegeix-te del sol.
- Para atenció a les explicacions per informar-te sobre qualsevol incidència que cal conèixer de la ruta i les seues peculiaritats.
- **No llances ni abandones els embolcalls al medi natural. Deixa-ho tot sempre millor del que ho has trobat.**

TIPUS DE SENDES

- GR (GRAN RECORREGUT). Identificada amb colors blanc i roig. Té més de 50 km.
- PR (PETIT RECORREGUT). Identificada amb els colors blanc i groc. Té entre 10 i 50 km. En aquells territoris on no existeixen els SL, els PR abasten des de 0 a 50 km.
- SL (SENDA LOCAL). Identificada amb colors verd i blanc. Té menys de 10 km. En alguns territoris per condicions especials no es marquen aquest tipus de sendes.

Les marques de GR, PR i SL estan registrades per la FEDME i es gestionen a cadascuna de les federacions autonòmiques corresponents.

SEÑALIZACIÓN DE SENDEROS

	Continuidad del sendero	Variante del sendero	Cambio de dirección	Dirección equivocada
 Sendero de Gran Recorrido (GR)				
 Sendero de Pequeño Recorrido (PR)				
 Sendero Local (SL)	